

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
з організації самостійної роботи
до вивчення курсу
«Вступ до спеціальності»
для студентів 1 курсу
денної та заочної форми навчання
спеціальності С7 «Журналістика»
освітньої програми «Журналістика»

Методичні вказівки з організації самостійної роботи до вивчення курсу «Вступ до спеціальності» для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності С7 «Журналістика» освітньої програми «Журналістика» / Укл.: С. А. Панченко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2026. 51 с.

Укладачі: С. А. Панченко, доцент, к. філол. н.

Рецензент: В. Л. Погребна, професор, д. філол. н.

Відповідальний
за випуск: Н.В. Островська, доцент, к. н. із соц. ком.

Затверджено
на засіданні кафедри
журналістики
Протокол № 6
від 22 січня 2026 р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету
соціальних наук
Протокол № 4
від 22 січня 2026 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст курсу.....	7
Форми контролю та критерії оцінювання знань.....	15
Практичні заняття.....	21
Індивідуальні завдання та методичні рекомендації до їх виконання.....	31
Зразки тестових завдань контрольної роботи для студентів денної форми навчання.....	33
Контрольні роботи для студентів заочної форми навчання.....	37
Теоретичні питання курсу.....	40
Перелік джерел посилання.....	44
Політики курсу.....	50

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є однією з головних складових університетської журналістської освіти, яка знайомить студентів-першокурсників зі спеціальністю. Курс покликаний сформуванню у студентів певне уявлення про журналістику як багатогранне та невід’ємне явище сучасного життя. У процесі вивчення дисципліни закладається базис для опанування інших професійно орієнтованих дисциплін, формуються компетентності та розуміння журналістики як цілісної системи знань, умінь і навичок.

Мета курсу: ознайомлення студентів із теоретичними основами журналістики, усвідомлення першокурсниками ключових понять та процесів у цій комунікативній сфері, засвоєння знань із першооснов журналістської діяльності в її історичних та сучасних формах, вироблення необхідних компетенцій аналізу журналістського продукту та практичних навичок створення власних медіаматеріалів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів із поняттям журналістики як масово-інформаційної діяльності, соціального інституту, різновиду, неофіційної влади, форми пропаганди та комунікації;
- розкрити сутність загальних та соціальних функцій журналістики;
- познайомити першокурсників із витоками журналістської діяльності та історичними віхами становлення та розвитку журналістської освіти в Україні та світі;
- окреслити соціальний та професійний портрети журналіста;
- сформувати базові уміння підготовки журналістських текстів для різних засобів масової інформації;
- розкрити критерії етичних та правових основ журналістської діяльності;
- виробити алгоритм формування критичного мислення та медіаграмотності щодо сприйняття й аналізу інформації в медіапросторі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні у результаті вивчення навчальної дисципліни отримати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК08. Здатність створювати медіапродукт у сфері відображення економічних, правових, політичних питань, питань культури та мистецтва, соціальних питань та інших видів діяльності.

Результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни. Студент повинен уміти:

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

ПР20. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення у сфері відображення правових, мистецьких, спортивних, соціальних, політичних, екологічних, гендерних питань та інших видів діяльності.

Опис навчальної дисципліни подано у табл. 1, яка наведена нижче.

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань (шифр і назва) 06 «Журналістика»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність С7 «Журналістика» (код і назва) освітня програма «Журналістика»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 8 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		86 год.	138 год.
Вид контролю: <i>екзамен</i>			

ЗМІСТ КУРСУ

Змістовий модуль 1.

Загальна характеристика журналістики як системи

Тема 1. Журналістика як наука і як предмет вивчення

Основи журналістики як науки і сфери діяльності. Журналістика як предмет вивчення. Розмаїтість підходів до журналістики як навчальної дисципліни, що зумовлена відсутністю загального визначення внеску й функцій практичної журналістики в життя та діяльність суспільства. Багатозначність терміну «журналістика». Об'єкт, предмет, суб'єкт журналістики. Науковий підхід до журналістики, що ґрунтується на зборі, систематизації й критичному аналізі фактів, які створюють основу для синтезу нового знання. Історія та теорія журналістики як складові науки. Характеристика дисциплін журналістського циклу. Журналістська освіта у світі та в Україні. Основні напрями професійної діяльності журналіста.

[1-8; 12; 13; 30; 35; 52; 60-61].

Тема 2. Журналістика як система ЗМІ

Журналістика як системна сукупність відповідних інформаційних компонентів, які існують у державі й мають на меті безперервне відображення життя в усій його багатогранності. Складові системи: преса (газети, журнали, альманахи); радіо; телебачення; інформаційні агентства; видавництва; документальне кіно; мережеві засоби. Основне призначення системи ЗМІ – безперервне відображення суспільного життя в усіх його діалектичних зв'язках і взаємозалежностях, протиріччях і конфліктах. Зміст і спрямованість ЗМІ, залежність від культурного й суспільно-політичного ладу, який утвердився в державі. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ. Інфраструктура ЗМІ. Типологія ЗМІ. Газета як тип видання. Характер розвитку типологічної структури у сучасних умовах. Телебачення як системний об'єкт. Диференціація сучасного телебачення. Радіомовлення у структурі ЗМІ. Інформаційні агентства та інші форми інформаційного обслуговування ЗМІ. Система ЗМІ в Запорізькій області, вплив реалій воєнного стану на її функціонування.

[1-8; 16-18; 26; 30; 35; 45; 52].

Тема 3. Журналіст як суб'єкт діяльності ЗМІ

Посада журналіста в кодифікаторі українських професій. Різновиди журналістських професій. Поняття журналіста як суб'єкта діяльності засобів масової інформації: сутність та професійна роль у медіасистемі. Психологічно-особистісні якості журналіста-професіонала. Професійні якості журналіста. Місце журналіста в структурі діяльності ЗМІ та його взаємодія з редакційним колективом. Професійні функції журналіста у процесі створення та поширення інформації. Основні професійні якості журналіста: компетентність, об'єктивність, відповідальність, оперативність. Професійні права журналіста в системі масової комунікації. Обов'язки та відповідальність журналіста перед суспільством, аудиторією та редакцією. Етичні принципи діяльності журналіста та дотримання професійних стандартів. Взаємодія журналіста з аудиторією та формування громадської думки. Творчий характер журналістської діяльності: пошук тем, робота з джерелами інформації, підготовка матеріалів. Роль журналіста в сучасному інформаційному суспільстві та вплив цифрових технологій на професію. Професійні організації журналістів.

[1-6; 17; 25; 31; 38; 52; 59-60].

Тема 4. Становлення і розвиток журналістики

Причини та умови виникнення журналістської діяльності. Основні історичні етапи розвитку журналістики. Протожурналістські явища. Зародження інформаційних процесів. Особливості розвитку світової та української журналістики у ХІХ столітті. Розвиток журналістики в ХХ ст. Світова та українська журналістика. Сучасна журналістика та цифрові технології. Інтернет-ЗМІ, соціальні мережі, мультимедійна журналістика.

[1; 4-7; 9; 20; 33; 38; 62-64].

Тема 5. Сфера масової інформації як основа журналістики

Сучасні погляди на інформацію. Масова та соціальна інформація. Типологічні концепції соціальної інформації. Масова інформація, її визначення та основні характеристики. Типологічні концепції соціальної інформації. Перетворення в журналістиці наукових, професійних, художніх та індивідуальних повідомлень на масову інформацію. Спонукальність масової інформації. Специфіка інформації в журналістиці (актуальність, оперативність,

документалізм, повторюваність тем і неповторність матеріалів). Рівні і форми існування масової інформації. Зовнішній і внутрішній типи інформації. Масові інформаційні потоки суспільства як умова його оптимального функціонування. Значення масової інформації в сучасному суспільстві. Місце журналістики у сфері масової комунікації.

[2-9; 15; 18; 23; 30; 40; 52].

Тема 6. Журналістика в інформаційному просторі

Інформаційний простір як соціально-комунікаційне явище: поняття, структура та основні характеристики. Журналістика в системі масових комунікацій: місце, роль і значення у формуванні інформаційного середовища суспільства. Структура сучасного інформаційного простору: традиційні медіа, цифрові медіа, соціальні мережі та інші комунікаційні платформи. Основні функції журналістики в інформаційному просторі: інформаційна, аналітична, комунікативна, освітня, контрольна та культуротворча. Суб'єкти інформаційного простору та їх взаємодія: журналісти, медіаорганізації, державні інституції, громадські організації, аудиторія. Вплив цифрових технологій на розвиток журналістики: мультимедійність, конвергенція медіа, інтерактивність та глобалізація інформаційних потоків. Проблеми функціонування журналістики в інформаційному просторі: дезінформація, фейкові новини, інформаційні маніпуляції, етичні та правові виклики. Перспективи розвитку журналістики в умовах трансформації інформаційного простору: нові формати медіаконтенту, роль професійних стандартів і медіаграмотності.

[1-8; 17; 19; 27; 47; 50; 55].

Тема 7. Методи й засоби впливу на суспільство

Основні методи і засоби журналістики як сфери обміну інформації. Сукупність методів та засобів, спрямованих на отримання інформації. Соціологічні методи в журналістиці. Поняття «новина» та «факт» у журналістиці. Робота з фактом: методологія створення журналістського твору. Основні ознаки журналістського матеріалу. Семантична, прагматична, синтаксична адекватність журналістських творів як запорука інформованості аудиторії. Шляхи досягнення високого рівня інформативності. Управління суспільством за допомогою формування громадської думки. Етапи формування

громадської думки засобами масової інформації. Реклама і PR у ЗМІ. Методи і способи психологічного впливу на реципієнта.

[1-8; 14; 18; 23; 25; 39; 40; 43; 66-69].

Тема 8. Методи збирання зовнішньої інформації

Поняття зовнішньої інформації – визначення, відмінність від внутрішньо-редакційної інформації. Спостереження як метод збору інформації – види спостереження (включене, невключене, відкрите, приховане). Інтерв'ю – підготовка, проведення, типи інтерв'ю (інформаційне, портретне, проблемне). Анкетування та опитування громадської думки – мета, вибірка, інтерпретація результатів. Робота з документами та відкритими джерелами – офіційні документи, бази даних, архіви, відкриті реєстри. Прес-конференції, брифінги, офіційні заходи – особливості підготовки й відбору фактів. Моніторинг медіа та соціальних мереж – способи перевірки достовірності онлайн-даних. Робота з інсайдерами та експертами – етичні та безпекові аспекти. Фактчекінг і верифікація отриманої інформації – етапи перевірки фактів. Етичні принципи збору зовнішньої інформації – дотримання законодавства, конфіденційності, професійних стандартів.

[1-8; 15; 23; 30; 35; 47; 52].

Змістовий модуль 2.

Природа та соціальна місія журналістики

Тема 9. Принципи та функції журналістської діяльності

Принципи журналістської діяльності. Професійні принципи роботи з інформацією. Умови журналістської діяльності. Місце журналістики в системі масових комунікацій та її значення для формування громадської думки. Основні принципи журналістської діяльності: об'єктивність, достовірність, оперативність, суспільна значущість інформації. Принцип свободи слова та незалежності журналіста у професійній діяльності. Етичні принципи журналістики: відповідальність перед суспільством, дотримання професійних стандартів, повага до прав людини. Інформаційна функція журналістики: збирання, обробка та поширення суспільно важливої інформації. Аналітична та інтерпретаційна функції: пояснення подій, формування розуміння суспільних процесів. Контрольна (наглядова) функція журналістики: суспільний контроль за діяльністю влади та

соціальних інститутів. Освітня та культурна функції журналістики: поширення знань, культурних цінностей і соціальних норм. Роль журналістики в демократичному суспільстві та перспективи розвитку професійних стандартів.

[1-9; 25; 31; 36; 48; 52, 55; 60-61].

Тема 10. Журналістика в системі соціальних інститутів

Поняття соціальних інститутів. Сутність, ознаки та роль соціальних інститутів у суспільстві. Журналістика як соціальний інститут. Основні характеристики, функції та місце серед інших інститутів. Функції журналістики в суспільстві. Соціальна норма в журналістській діяльності. Державна політика в галузі ЗМІ. Журналістика як «четверта влада». Взаємодія журналістики з політичним інститутом. Роль медіа у формуванні громадської думки, політичні комунікації. Журналістика і економічні інститути. Вплив ринку, власності медіа, реклами та комерціалізації. Взаємозв'язок журналістики з культурними та освітніми інститутами. Поширення цінностей, норм, знань, формування світогляду. Журналістика і правова система. Законодавче регулювання, свобода слова, відповідальність ЗМІ. Громадянське суспільство і журналістика. Роль медіа як посередника між владою та громадянами. Вплив цифровізації на журналістику. Соціальні мережі, нові медіа, зміна ролей журналіста і аудиторії. Проблеми та виклики сучасної журналістики. Дезінформація, пропаганда, довіра до медіа, етичні дилеми.

[1-8; 14; 26; 31; 36; 38; 55; 60-61].

Тема 11. Соціально-політичний вимір діяльності журналіста

Поняття соціально-політичного виміру журналістики. Сутність і значення діяльності журналіста в суспільно-політичному контексті. Позиція і точка зору в журналістиці. Журналіст як учасник суспільних процесів. Вплив журналіста на громадську думку та соціальні зміни. Роль журналіста у політичній комунікації. Посередництво між владою, політичними гравцями та громадянами. Функція контролю влади (watchdog). Розслідувальна журналістика, викриття зловживань, забезпечення підзвітності. Журналіст і формування громадської думки. Механізми впливу: фреймінг, порядок денний (agenda-setting). Дотримання стандартів у журналістській діяльності, боротьба з дезінформацією, підтримка демократичних цінностей. Соціальні

мережі, інформаційні кампанії, роль блогерів і громадянської журналістики.

[1-8; 14; 17; 26; 31; 36; 48; 55; 61].

Тема 12. Проблема свободи слова в журналістиці

Поняття свободи слова. Сутність, значення для демократичного суспільства, основні принципи. Історичний розвиток ідеї свободи слова. Від ранніх форм цензури до сучасних демократичних стандартів. Міжнародні стандарти свободи слова. Загальна декларація прав людини, європейські правові норми. Свобода друку і журналістської діяльності в сучасній Україні. Правове регулювання свободи слова в Україні. Конституційні гарантії, закони про інформацію та медіа. Свобода слова та її межі. Баланс між свободою вираження і відповідальністю (наклеп, мова ворожнечі, безпека). Цензура: форми та прояви: державна, економічна, редакційна, самоцензура. Політичний та економічний тиск на журналістів. Вплив влади, власників медіа, рекламодавців. Свобода слова в умовах війни та криз. Інформаційна безпека, пропаганда, обмеження під час воєнного стану. Роль журналістів у захисті свободи слова. Сучасні виклики свободі слова.

[1-8; 38; 22; 26; 38; 41; 43; 48; 60].

Тема 13. Журналістика як галузь творчої діяльності

Поняття журналістики як творчої діяльності. Специфіка поєднання фактів і творчого підходу в журналістиці. Особливості журналістської творчості. Психологічні основи та регулятиви творчої діяльності. Оперативність, актуальність, соціальна значущість, документальність. Індивідуальний стиль журналіста. Авторська манера, мова, підхід до подачі матеріалу. Індивідуальний стиль і творчий метод. Співвідношення понять «творчість» і «майстерність» у діяльності журналіста. Наукова творчість у журналістиці, її специфіка.

Креативність у журналістиці. Використання нестандартних підходів, сторітелінг, нові формати. Межі творчості в журналістиці. Баланс між креативністю та достовірністю фактів. Роль емоцій і образності у журналістських матеріалах. Вплив на аудиторію, формування інтересу та довіри. Технології та творчість у сучасній журналістиці. Мультимедіа, візуалізація даних, цифрові інструменти.

[1-9; 15; 18; 23; 25; 30; 45; 47; 52].

Тема 14. Загальна жанрологія і журналістика

Визначення жанрології як науки, її місце у гуманітарних дисциплінах. Поділ літературної творчості на роди. Визначення епосу, лірики й драми. Єдність змісту і форми в родовому поділі. Засади жанрового поділу. Поняття про жанровий різновид. Специфіка прози в журналістиці, злиття епічних, ліричних і драматичних елементів у журналістському творі. Поняття журналістського роду. Інформаційний рід та його жанри: замітка, звіт, репортаж, інтерв'ю. Аналітичний рід і його жанри: кореспонденція, стаття, рецензія, огляд. Художньо-публіцистичний рід і його жанри: замальовка, нарис, памфлет, фейлетон, есей. Індивідуальні жанри. Трансформація жанрів у сучасних медіа. Гібридні жанри, мультимедійні формати, вплив цифрових технологій. Роль жанру у формуванні змісту та впливу медіа. Вибір жанру як інструмент впливу на аудиторію. Перспективи розвитку жанрології в журналістиці. Зміни під впливом соціальних мереж, нових платформ та аудиторних практик.

[1-8; 11; 16; 20; 28-30; 34; 46; 49; 54].

Тема 15. Публіцистика у журналістиці, її місце та сутність

Історичний розвиток публіцистики. Витоки, становлення та роль у різні історичні періоди. Публіцистика як серцевина, стрижень журналістики. Об'єкт і предмет публіцистики. Основні риси публіцистики. Актуальність, соціальна значущість, емоційність, переконливість. Виявлення проблемної ситуації в публіцистиці. Вимисел у публіцистиці. Головні елементи структури публіцистичного твору: оповідач, публіцистична ідея, публіцистичний конфлікт. Авторська позиція у публіцистиці. Вираження поглядів, аргументація, індивідуальний стиль. Поєднання факту і оцінки. Баланс між об'єктивною інформацією та суб'єктивною інтерпретацією. Мова і стиль публіцистики. Образність, риторика, використання художніх засобів. Етичні аспекти публіцистичної діяльності. Відповідальність за вплив на аудиторію, недопущення маніпуляцій. Публіцистика в умовах сучасних медіа. Роль блогів, соціальних мереж, трансформація традиційних форм.

[1-8; 10; 23; 30; 35; 37; 52; 56-57].

Тема 16. Журналістика в умовах війни: нові виклики

Особливості журналістики у воєнний час. Зміна функцій медіа, підвищена відповідальність та роль у суспільстві. Роль журналістів у

висвітленні війни. Інформування суспільства, документування подій, збереження правди. Баланс між правдою та безпекою. Обмеження інформації з міркувань національної безпеки. Ризики та безпека журналістів. Робота в зоні бойових дій, фізичні та психологічні загрози. Цензура і саморегуляція у воєнний час. Державні обмеження та відповідальність медіа. Україна – один зі світових інформаційних центрів риторики про війну росії проти України. Зростання аудиторії та рівня довіри до усіх типів медіа. Створення журналістами власних онлайн-платформ. Перевага інтернет-ресурсів у споживанні інформації українцями. Соціальні мережі та інтернет-сайти – лідери серед інформаційних джерел. Превальювання патріотичної тематики, затребуваність тематики мирного часу. Негативні тенденції контенту: розгойдування емоційних гойдалок, клікбейт-заголовки, езотерична «інформація», провокування соціальної напруги та ненависті всередині країни. Нові наративи на лексичному, стилістичному, термінологічному рівнях, закріплення нових мовленнєвих норм.

[24; 32; 39; 42-44; 50-51; 53].

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- рубіжний;
- підсумковий (екзамен).

Позитивною вважається оцінка від 60 до 100 балів. Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, практичних заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів

Робота на практичних заняттях (критерії наведені нижче у табл. 2) та розподіл балів з дисципліни «Вступ до спеціальності» у табл. 3.

Під час занять студенти усно доповідають на питання, виконують індивідуальні завдання, аналізують виступи одногрупників. Активна робота студента на занятті оцінюється в 3 бали.

Таблиця 2 – Критерії оцінки на практичному занятті (поточний контроль)

Бали	Критерії оцінки
3	Студент(ка) в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; дуже добре працює в парі/групі/команді
2	Студент(ка) володіє більшою частиною навчального матеріалу, виконує більшість завдань і домашньої/самостійної роботи, іноді виступає і ставить питання, добре працює в парі/групі/команді
1	Студент(ка) частково володіє навчальним матеріалом, виконує деякі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи, іноді виступає і ставить

питання; добре працює в парі/групі/команді
--

Таблиця 3 – Розподіл балів з дисципліни «Вступ до спеціальності»

	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів			Разом
		практичні заняття			
		опанування практичними навичками	контрольна робота (рубіжний контроль)	індивідуальні творчі завдання	
1	Змістовий модуль 1 (8 лекц., 8 практ. зан.)	24	5	6	35
	Тема 1	3		2	5
	Тема 2	3		2	5
	Тема 3	3			3
	Тема 4	3			3
	Тема 5	3			3
	Тема 6	3			3
	Тема 7	3		2	5
	Тема 8	3			
	Контрольна робота		5		5
2	Змістовий модуль 2 (8 лекц., 8 практ. зан.)	24	5	6	35
	Тема 9	3		2	5
	Тема 10	3			3
	Тема 11	3			3
	Тема 12	3		2	5
	Тема 13	3			3
	Тема 14	3			3
	Тема 15	3		2	5
	Тема 16	3			3
	Контрольна робота		5		5
	Разом	48	10	12	70

За певні види роботи студенту надаються бали:

«3» бали – вища оцінка за відповідь на практичному занятті;

«2» бали – вища оцінка за виконання творчого індивідуального завдання (написання студентами есеїв, рефератів, алгоритмів роботи, складання таблиць тощо).

«5» балів – аудиторна контрольна робота (рубіжний контроль).

Студент має змогу отримати додаткові бали за:

а) доповнення виступу:

– 2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми;

– 1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

б) суттєві запитання до доповідачів:

– 2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми;

– 1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до того, хто виступає вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за кожен змістовий модуль у ході аудиторних занять, а також в системі дистанційної освіти moodle – 70.

Максимальна кількість балів, які може отримати студент під час екзамену – 30.

Рубіжний контроль знань студентів здійснюється через проведення письмових контрольних робіт (тестів), які проводяться на окремому тижні під час заняття. Здобувач має змогу отримати 5 балів у кожному змістовому модулі за виконання індивідуального завдання та підвищити загальну суму балів.

У структурі навчання виділяють 2 змістових модулі. Тобто студенти двічі за семестр складають рубіжний контроль.

Підсумковий модульний контроль

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача вищої освіти. Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Критерії оцінки (екзамен)

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 10 балів за кожне питання). Максимальна кількість складає **30 балів**. При дистанційному навчанні використовуються тестові завдання або усна співбесіда. Тест складається з питань, які в сумі дають також **30 балів**.

30 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність питань, дали чітке визначення понять.

25-20 балів отримують студенти, які правильно, але не повно розкрили сутність питань, дали чітке визначення понять.

15-10 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково розкрили сутність питань, дали визначення понять.

10-5 балів отримують студенти, які поверхово розкрили сутність питань, дали не зовсім чітке визначення понять.

0 балів отримують студенти, які недопущені або не з'явилися на залік.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть додатково враховуватись такі види активностей здобувача (неформальна освіта) за умови підтвердження результатів (сертифікат з зазначення

обсягу кредитів, сертифікат участі, грамота учасника конференції, сертифікат за призове місце у конкурсі тощо):

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем у галузі публічних виступів (з підготовкою промови, спічу, презентації, імпровізації, самоаналізу після дискусії,

інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом; збірником тез тощо).

Кожен здобувач заочної форми навчання виконує контрольну роботу за варіантом. Вибір варіанту здійснюється за порядковим номером П.І.Б. студента у списку академічної групи або журналу обліку відвідування занять. У кожному варіанті необхідно розглянути певні питання (які можуть бути розділені на два-три підпункти). Кожен варіант контрольної роботи оцінюється в 70 балів максимум (наведено в табл. 4). Після перевірки викладачем письмової контрольної роботи та її захисту в усному вигляді викладач допускає здобувача до заліку. Критерії оцінки завдань на екзамені той самий, що і у денної форми. Завдання екзамену складають 30 балів.

Таблиця 4 – Критерії оцінки контрольної роботи для студентів заочної форми навчання

Контрольна робота (захист)	Критерії оцінки
61-70	Студент(ка) у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей і обговорення, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань й завдань, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу. Демонструє набуття загальних та фахових компетентностей. Робота відповідає стандартам оформлення
51-60	Студент(ка) достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано викладає його під час усного виступу, відповідей. Розкриває зміст теоретичних питань та завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Здобувач(ка) має власну думку щодо тематики. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Робота відповідає стандартам оформлення

Кінець табл. 4

41-50	Студент(ка) в цілому, володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усного виступу та відповідей на запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Робота має відхилення від стандартів оформлення та помилки
31-40	Студент(ка) не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усного виступу. Відповіді на запитання загальні, короткі, студент(ка) недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності
21-30	Студент(ка) частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час доповіді. Допускаються суттєві помилки. Зміст тексту роботи не розкриває тему
11-20	Студент(ка) майже не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, слабо розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань
0-10	Студент(ка) не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття дають змогу студентам застосувати теоретичні знання у реальному або змодельованому медійному середовищі. Це стимулює критичне мислення, аналітичні навички та глибше розуміння комунікативних процесів. Колективне обговорення кейсів, моделювання комунікативних ситуацій, аналіз маніпулятивних прийомів навчає не лише розпізнавати вплив, а й будувати ефективні етичні комунікації. Заняття допомагають студентам формувати навички для майбутньої кар'єри у сфері журналістики, PR, реклами, соціальних комунікацій, медіаменеджменту та аналітики.

Методичні рекомендації студентам для виконання практичних занять:

- уважно ознайомитись з темою (табл. 5) та питаннями, що винесені на обговорення на практичному занятті;
- ретельно опрацювати запропоновані теоретичні джерела;
- виконати письмове завдання (за наявності) та здати у файловому форматі для перевірки у системі мудл;
- вміти застосовувати вивчений матеріал під час обговорення дискусійних питань з теми та реалізації практичних кейсів.

Таблиця 5 – Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Журналістика як наука та предмет вивчення	2
2	Журналістика як система ЗМІ	2
3	Журналіст як суб'єкт діяльності ЗМІ	
4	Становлення і розвиток журналістики	2
5	Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності	2
6	Журналістика в інформаційному просторі	2
7	Методи й засоби впливу на суспільство	2
8	Методи збирання зовнішньої інформації	
9	Загальні та спеціальні функції журналістики	2
10	Журналістика в системі соціальних інститутів	2

Кінець табл. 5

11	Соціально-політичний вимір діяльності журналіста	2
12	Проблема свободи слова в журналістиці	2
13	Журналістика як галузь творчої діяльності	2
14	Загальна жанрологія і журналістика	2
15	Публіцистика у журналістиці, її місце та сутність	2
16	Журналістика в умовах війни: нові виклики	2
	Разом	32

Плани практичних занять

Практичне заняття № 1 Журналістика як наука та предмет вивчення

Питання для обговорення

1. Основи журналістики як науки і сфери діяльності.
2. Загальне поняття про журналістику, багатозначність терміну.
3. Основні напрями професійної діяльності журналіста.

Виконайте завдання:

1. Охарактеризувати журналістику як сукупність професій, необхідних для забезпечення журналістської діяльності.
2. Пояснити особливості тлумачення і вживання термінів «засоби масової інформації», «засоби масової комунікації» та «мас-медіа».

Практичне заняття № 2 Журналістика як система ЗМІ

Питання для обговорення

1. Властивості журналістики як системи ЗМІ. Визначення поняття.
3. Аудиторія ЗМІ. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ.
4. Інфраструктура ЗМІ, загальна характеристика її складових.
5. Типологія ЗМІ. Визначення типології та її засади.
6. Атрибутивні ознаки преси, радіожурналістики, телебачення й Інтернет-журналістики.

Виконайте завдання:

Дайте загальну характеристику типології ЗМІ та складіть таблицю підсистем журналістики (преси, радіо та телебачення, Інтернет-журналістики) Запорізької області.

Практичне заняття № 3 Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності

Питання для обговорення

1. Позитивні й негативні аспекти професії журналіста.

2. Психологічно-особистісні якості журналіста-професіонала.
3. Професійні якості журналіста. Журналістська деонтологія.
4. Роль фахової освіти для журналіста в сучасному медіа-середовищі.

Виконайте завдання:

1. Проаналізувати конкретний журналістський матеріал на предмет наявності в ньому вказівок на особисті якості журналіста-автора: вік, тип темпераменту, гендерні особливості тощо.

Практичне заняття № 4 **Становлення і розвиток журналістики**

Питання для обговорення

1. Причини та умови виникнення журналістської діяльності.
2. Основні історичні етапи розвитку журналістики.
3. Протожурналістські явища. Зародження інформаційних процесів.
4. Особливості розвитку світової та української журналістики у ХІХ столітті.
5. Розвиток журналістики в ХХ ст. Світова та українська журналістика.

Виконайте завдання:

Підготувати письмову доповідь на тему «Основні історичні етапи розвитку журналістики».

Практичне заняття № 5 **Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності**

Питання для обговорення

1. Специфіка тлумачення терміну «інформація» в різних науках, його багатозначність.
2. Специфіка масово-інформаційної діяльності.
3. Зміст термінів «соціальна інформація» й «масова інформація».
4. Рівні і форми масової інформації, її ознаки та специфіка.
5. Поняття «масові інформаційні потоки», «дезінформація» й «інформаційний хаос».

Виконайте завдання:

1. Проаналізувати 2-3 журналістські матеріали (на вибір) на предмет наявності в ньому масової інформації.
2. Довести чи спростувати, що масова інформація в аналізованих матеріалах є спрямованою на широку аудиторію, прагматичною та імперативною, актуальною, оперативною, доступною, документальною.

Практичне заняття № 6 **Журналістика в інформаційному просторі**

Питання для обговорення

1. Зміст поняття «інформаційний простір», його сутність та різновиди
2. Масово-комунікаційні засоби журналістики.
3. Інфраструктура засобів масової інформації.
4. Специфіка діяльності інформаційної структури.
5. Специфіка діяльності технічної інфраструктури.
6. Специфіка діяльності організаційно-управлінської інфраструктури.
7. Специфіка діяльності кадрової інфраструктури.
8. Змістові особливості національного інформаційного простору і його парадокси.

Виконайте завдання:

Підготуйте доповідь на тему «Виклики та перспективи глобального інформаційного простору».

Практичне заняття № 7 **Методи й засоби впливу на суспільство**

Питання для обговорення

1. Основні методи і засоби журналістики як сфери обміну інформації.
2. Сукупність методів та засобів, спрямованих на отримання інформації.
3. Соціологічні методи в журналістиці.
4. Поняття «новина» та «факт» у журналістиці.

5. Робота з фактом: методологія створення журналістського твору. Основні ознаки журналістського матеріалу.

6. Формування громадської думки засобами масової інформації.

7. Реклама і PR у ЗМІ. Методи і способи психологічного впливу на реципієнта.

Виконайте завдання:

1. Напишіть алгоритм етапів формування громадської думки щодо однієї суспільно значущої події сьогодення.

2. Обґрунтувати поняття «новина» та «факт», спираючись на конкретні приклади матеріалів у ЗМІ.

Практичне заняття № 8 **Методи збирання зовнішньої інформації**

Питання для обговорення

1. Спостереження як метод збирання інформації та його види: відкрите і приховане, включене і невключене.

2. Зовнішнє вивчення і бачення зсередини при методі спостереження.

3. Вивчення документів і джерел як метод збирання інформації.

4. Інтерв'ю як метод збирання інформації. Типи інтерв'ю.

5. Підготовка до інтерв'ю. Правила інтерв'ю.

Виконайте завдання:

1. Змоделювати біля п'яти питань інтерв'ю з відомою людиною (на вибір), вказати її. Написати питання, а нижче охарактеризувати тип вашого інтерв'ю, алгоритм підготовки до нього тощо.

2. Змоделювати ситуацію, в якій для збору інформації ви будете використовувати метод спостереження. Конкретизувати, які конкретно різновиди спостереження будуть задіяні.

Практичне заняття № 9 **Загальні та спеціальні функції журналістики**

Питання для обговорення

1. Тлумачення функцій журналістики українськими й зарубіжними журналістико знавцями.

2. Загальні функції журналістики, їх характеристика.
3. Спеціальні функції журналістики, особливості реалізації у сучасних медіа.

Виконайте завдання:

1. Виписати з довідкових джерел основні значення термінів «функція», «функціональність», «функціонування».
2. Проаналізувати 2-3 медіапродукти за функціями, які вони виконують. Визначити пріоритетні функції матеріалів.

Практичне заняття № 10 **Журналістика в системі соціальних інститутів**

Питання для обговорення

1. Система соціальних інститутів.
2. Завдання журналістики як соціального інституту.
3. Журналістика як «четверта влада».
4. Інформаційний порядок в демократичному, гуманістичному суспільстві
5. Державна політика в галузі ЗМІ.
6. Міжнародне правове регулювання діяльності журналіста.
7. Проблема інформаційної безпеки в Україні та світі.

Виконайте завдання:

1. Написати реферат на тему «Специфіка журналістики, як соціального інституту демократичного суспільства».
2. Пояснити, перед ким і у чому полягає соціальна відповідальність сучасного журналіста.

Практичне заняття № 11 **Соціально-політичний вимір діяльності журналіста**

Питання для обговорення

1. Поняття соціально-політичного виміру журналістики.
2. Сутність і значення діяльності журналіста в суспільно-політичному контексті.
3. Соціальна позиція журналістської діяльності.
4. Система принципів журналістики.

5. Принципи журналістської діяльності. Проблема принципності журналіста.

6. Дотримання стандартів у журналістській діяльності, боротьба з дезінформацією, підтримка демократичних цінностей.

Виконайте завдання:

1. Написати есей на тему «Соціальна позиція журналіста як професіонала та громадянина: точки перетину»

Практичне заняття № 12

Свобода слова і журналістська діяльність

Питання для обговорення

1. Загальні уявлення про свободу. Діалектика свободи і необхідності.

2. Свобода і пізнавальна діяльність людини.

3. Свобода слова як найважливіше завоювання і гарант демократичного суспільства.

4. Поняття про свободу преси. Свобода преси і партійність.

5. Поняття про цензуру. Форми і методи цензури і самоцензури ЗМІ в Україні.

6. Засади ліберальної теорії свободи преси та умови її функціонування

7. Свобода слова в законодавствах розвинутих країн та міжнародних правових документах.

8. Конституція України як гарантія свободи преси журналістської діяльності.

Виконайте завдання:

1. Познайомитись з повним текстом «Декларації прав людини».

URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version->

2. Написати реферат на тему: «Суспільне телебачення і радіомовлення України: структура, особливості функціонування». Вказати посилання на джерела при підготовці реферату.

3. Довести або спростувати твердження про те, що цензура – ознака лише тоталітарного суспільства.

Практичне заняття № 13

Журналістика як галузь творчої діяльності

Питання для обговорення

1. Журналістика як творча діяльність.
2. Різні типи мислення в журналістиці.
3. Аналітико-інтегруюча праця сучасного журналіста.
4. Співвідношення понять «творчість» і «майстерність» у діяльності журналіста.
5. Докази й аргументи в журналістиці.

Виконайте завдання:

1. Дослідити роль доказів й аргументів у конкретному журналістському тексті, визначити їх типи.
2. На прикладі конкретного журналістського тексту спробувати розкрити механізми емоційного впливу на читача (чергування позитивних/негативних епізодів, сумні/шокові емоції тощо).

Практичне заняття № 14

Загальна жанрологія і журналістика

Питання для обговорення

1. Поняття «рід» і «жанр» у літературознавстві та журналістикознавстві.
2. Критерії жанрового поділу в журналістиці.
3. Чинники формально-змістової єдності.
4. Загальна характеристика інформаційних жанрів.
5. Аналітичні жанри, їх специфіка й завдання.
6. Загальна характеристика художньо-публіцистичних жанрів у журналістиці.
7. Оновлення жанрової системи журналістики.

Виконайте завдання:

1. Провести самостійну пошукову роботу та підготувати доповідь на тему «Жанрові різновиди інтернет-журналістики (нових медій)».
2. Написати замітку, використовуючи принцип перевернутої піраміди

Практичне заняття № 15

Публіцистика у журналістиці, її місце та сутність

Питання для обговорення

1. Визначення публіцистики, її роль у сучасному інформаційному просторі.
2. Сутність публіцистики як виду журналістики.
3. Поєднання фактів і авторської позиції, аналітичність та емоційність.
4. Головні елементи структури публіцистичного твору: оповідач, публіцистична ідея, публіцистичний конфлікт.
5. Основні функції публіцистики.
6. Місце публіцистики в сучасній журналістиці.

Виконайте завдання:

Проаналізувати тексти визначних публіцистів, лідерів думок (4-5 на вибір) В. Портникова, О. Забужко, П. Казаріна, Т. Прохаська та інших. Вказати на особливості публіцистичного дискурсу та стильову манеру авторів.

Практичне заняття № 16

Журналістика в умовах війни: нові виклики

Питання для обговорення

1. Найпоширеніші виклики в роботі журналіста.
2. Превалювання безпеки життя над цінністю інформації.
3. Тенденції та причини самоцензурування.
4. Способи подолання викликів.

Виконайте завдання:

1. Провести самостійну пошукову роботу, висвітлюючи питання: як змінилося медіаспоживання українців під час війни?
2. Підготуйте доповідь на тему «Нові наративи журналістських матеріалів воєнного часу».

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- підготовка до практичних занять;
- відпрацювання тем лекцій і практичних занять;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до рубіжного контролю та підсумкового контролю (екзамен);
- робота з інформаційними джерелами;
- отримання навичок в системі неформальної освіти.

З метою самостійного опрацювання частини програмного матеріалу з курсу, поглиблення знань, отриманих у процесі лекційних та практичних занять, студенти мають виконувати індивідуальні завдання. Із зазначеного курсу заплановано: для студентів заочної форми навчання – контрольна робота, для студентів денної форми навчання – індивідуальні домашні завдання.

Індивідуальне завдання №1 (треба виконати до 8-го тижня)

1. Напишіть есе «Моє майбутнє у журналістиці: яким воно буде...».

2. Проаналізуйте засоби масової інформації, присутні у медійному просторі Запоріжжя на сучасному етапі воєнного часу.

3. Назвіть чинники підвищення ефективності журналістики, критерії ефективності та методи її вивчення та оцінки. Наведіть приклади (не менше п'яти), зазначивши посилання на джерела.

Індивідуальне завдання №2 (треба виконати до 16-го тижня)

1. Напишіть реферат на тему: «Суспільне телебачення і радіомовлення України: структура, особливості функціонування».

2. Наведіть приклади (не менше п'яти) семантичної, прагматичної, синтаксичної адекватності журналістських творів як запоруки інформованості аудиторії. Зазначте посилання на джерела.

3. Охарактеризуйте процес становлення нових соціальних і професійних орієнтирів журналістів України в умовах воєнного часу.

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Отримання навичок Soft Skills

Рівень успіху вже давно перестав залежати тільки від того, наскільки добре фахівець виконує свої безпосередні обов'язки. Сьогодні не менш важливі й Soft Skills («м'які навички») – універсальні непрофесійні якості, які допомагають нам взаємодіяти між собою в команді, спільноті, громаді незалежно від сфери діяльності. Рекомендовані матеріали щодо отримання:

1. Думай інакше: зламай перешкоди на шляху до навчання та відкрий свій прихований потенціал. Курс. – https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+MINDSHIFT101+2021_T2/course/

2. Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх. Курс. – https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+TOL101+2020_T3/course/

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

До змістового модуля №1.

1. Джерелом інформації у журналістиці є:
  - а) реальна дійсність у всій багатогранності;
  - б) вузька сфера дійсності;
  - в) наукові джерела;
  - г) історія.
2. Інфраструктура журналістики включає у себе:
  - а) технічні засоби;
  - б) інформаційну систему;
  - в) організаційно-управлінську та навчальну галузь;
  - г) увесь комплекс у цілому.
3. Поняттям «факт» у журналістиці є:
  - а) синонім до поняття «інформація»;
  - б) дійсна подія, що відбулася реально;
  - в) ситуація, що склалася;
  - г) новина.
4. Найважливішим принципом журналістської діяльності серед названих є:
  - а) принцип коректності;
  - б) принцип масовості;
  - в) принцип об'єктивності;
  - г) принцип демократизму.
5. Найважливішою функцією журналістики серед названих є:
  - а) комунікативна;
  - б) організаторська;
  - в) інформаційна;
  - г) соціологічна.
6. Яка риса є спільною для журналістських та художніх творів:
  - а) використання арсеналу художньо-зображальних засобів;
  - б) об'єктивність;
  - в) актуальність та оперативність;
  - г) документалізм.

7. Який із механізмів не входить до системи саморегулювання ЗМІ:

- а) спілки журналістів;
- б) кодифікація професійної етики журналістів;
- в) дієвість ЗМІ;
- г) спілки видавців та редакторів.

8. Свобода слова забороняє:

- а) отримання неупередженої, всебічної інформації;
- б) коментування та висловлення своєї точки зору;
- в) духовну незалежність;
- г) цензуру в будь-яких її виявах.

9. Основним продуктом журналістської діяльності є:

- а) фотоматеріали;
- б) текст;
- в) відеоматеріали;
- г) графіки та таблиці.

10. До психологічно-особистісних якостей журналіста-професіонала не належать:

- а) освітній рівень;
- б) світоглядні позиції;
- в) зовнішній вигляд та фізичний стан;
- г) природні можливості.

До змістового модуля №2.

1. Інформаційна влада – це здатність журналістики:

а) впливати на порядок денний, диктувати свої правила гри та маніпулювати настроями аудиторії;

б) формувати громадську думку шляхом добору, компоновання, коментування та тлумачення фактів, тим саме, спонукати політиків та суб'єктів гілок влади до прийняття рішень;

в) вирішувати складні питання публікуючи або викриваючи ті чи інші факти;

г) керувати діяльністю державних органів.

2. Громадська думка – це стан масової свідомості, що містить у собі:

а) відношення (приховане або відкрите) людей до факту, явища, події, процесу, героїв, персонажу на даний час;

б) сукупність стереотипів, упереджень та сталого відношення до того чи іншого факту, явища, події, персонажу тощо;

в) мінливе відношення певного прошарку, групи людей;

г) емоційне напруження суспільства.

3. Пропаганда – це:

а) надання об'єктивної інформації;

б) викреслений факт, мета якого «прикрасити» або покращити імідж;

в) метод у рекламі для привернення уваги до свого продукту;

г)) завжди перекручення правди, спотворення об'єктивності картини світу з метою маніпулювання масовою свідомістю.

4. Місія аналітичної журналістики НЕ покликана:

а) виховати свідомого, ерудованого громадянина з сформованим світосприйняттям;

б) збудувати духовну будівлю українського національного світу;

в) виокремити потенційні проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення;

г) висвітлювати одиничні факти у формі коротких повідомлень.

5. Вальтер Гагеманн у праці «Газета як організм» (1950) описав:

а) 5 функцій преси;

б) 10 загальних функцій журналістики;

в) 3 основні функції газети;

г) структуру газетного номера газети.

6. В.М. Владимиров НЕ відносив до загальних функцій журналістики:

а) просвітницьку;

б) пізнавальну;

в) розважальну;

г) формування громадської думки.

7. Організаційна функція належить до:

а) не належить до функцій журналістики;

б) загальних функцій журналістики;

в) спеціальних функцій журналістики;

г) спеціалізованих функцій журналістики.

8. Термін «функція сторожового собаки» виник у:

а) журналістиці Німеччини;

б) радянській журналістиці;

- в) американській журналістиці;
  - г) північно-корейській журналістиці.
9. Термін «новина» НЕ можна трактувати як:
- а) повідомлений факт;
  - б) подія, яка сталась постфактум;
  - в) жанр журналістики;
  - г) історична подія
10. Три форми існування масової інформації:
- а) зовнішня, внутрішня, опосередкована;
  - б) пасивна, стихійна, активна;
  - в) відкрита, закрита, частково відкрита;
  - г) заборонена, дозволена, нейтральна.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Варіант 1

1. Журналістика як система ЗМІ, компоненти системи.
2. Функції журналістики як системи.
3. Доведіть важливість та необхідність журналістики як виду соціальної діяльності в суспільному житті. Поясніть поняття «журналістика як четверта влада».

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 2

1. Інформаційний простір. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ.
2. Система ЗМІ Запорізької області в умовах воєнного часу: особливості трансформації.
3. Розмежуйте поняття «новина», «факт», «подія», «ситуація» у журналістиці. Наведіть приклади.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 3

1. Журналістика як сфера масово-інформаційної діяльності.
2. Масова інформація. Ознаки та специфіка масової інформації.
3. Жанри журналістики як адекватні форми втілення інформації.
4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 4

1. Журналістика як сфера масово-інформаційної діяльності.
2. Специфіка журналістської професії.
3. Принципи журналістської етики.
4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань

соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 5

1. Журналістика як соціальний інститут демократичного суспільства.

2. Дієвість як особлива форма результативності. Визначення (формула) дієвості та її використання на практиці.

3. Основні аспекти свободи журналістської діяльності.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 6

1. Журналістика як форма творчої діяльності.

2. Результативність – оцінне судження про характер та стан виконання ЗМІ своїх функцій у відповідності із соціальними потребами.

3. Цензура і ЗМІ. Форми й методи цензури й самоцензури ЗМІ в Україні.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 7

1. Семантична, прагматична, синтаксична адекватність журналістських творів як запорука інформованості аудиторії.

2. Основні тенденції розвитку сучасної періодики: процеси роздержавлення та ін.

3. Закон України «Про медіа», загальна характеристика.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 8

1. Причини та умови виникнення журналістської діяльності

2. Робота з фактом: методологія створення журналістського твору

3. Фундаментальні основи вільної діяльності журналіста в демократичному суспільстві.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 9

1. Поняття «інформаційна боротьба» та «інформаційна війна» як показники ролі медіа у житті суспільства

2. Основні види й специфіка творчої діяльності журналіста-практика.

3. Світова та українська сучасна журналістика.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

Варіант 10

1. Масова інформація, її сутність і зв'язок з журналістикою.

2. Основні аспекти свободи журналістської діяльності.

3. Етапи формування громадської думки засобами масової інформації, її ознаки.

4. Я стверджую, що...

Висунути та обґрунтувати тези, що торкаються питань соціального життя, моралі, сучасної молодіжної культури, освіти тощо.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КУРСУ

1. Основи журналістики як науки і сфери діяльності. Об'єкт, предмет, суб'єкт журналістики.
2. Журналістика як предмет вивчення, багатозначність терміну.
3. «ЗМІ», «ЗМК», «мас-медіа»: потрактування та особливості вживання термінів.
4. Специфіка професійної діяльності журналіста.
5. Особливості професійної підготовки журналістів в Україні та світі.
6. Журналістика як система засобів масової інформації. Складові системи, умови її функціонування.
7. Інформаційний простір, визначення та класифікація.
8. Інфраструктура ЗМІ як система життєзабезпечення журналістики.
9. Типологія ЗМІ. Визначення типології та її засади.
10. Атрибутивні ознаки друкованих ЗМІ.
11. Атрибутивні ознаки телебачення.
12. Атрибутивні ознаки радіо.
13. Атрибутивні ознаки Інтернет-ЗМІ.
14. Система ЗМІ Запорізької області: структурно-типологічний аналіз.
15. Поняття «інформація». Атрибутивний та функціональний підходи до природи інформації.
16. Масова інформація, її ознаки та специфіка.
17. Рівні і форми існування масової інформації.
18. Різновиди соціальної інформації в журналістиці.
19. Поняття про метод, класифікація методів у журналістиці.
20. Інтерв'ю як метод збирання зовнішньої інформації та його види.
21. Спостереження як метод збирання інформації та його види.
22. Вивчення документів як метод збирання зовнішньої інформації.
23. Розмежування понять «факт», «подія», «ситуація», «новина».
24. Факт як основа журналістського матеріалу, вимоги до

роботи з фактом.

25. Визначення поняття «новина», класифікація новин.

26. Етапи формування громадської думки засобами масової інформації, її ознаки.

27. Журналістика як соціальний інститут демократичного суспільства.

28. Роль журналістики в системі соціальних інститутів.

29. Загальні функції журналістики, їх характеристика.

Класифікація функцій вітчизняними й зарубіжними вченими.

30. Спеціальні функції журналістики, особливості реалізації у сучасних медіа.

31. Поняття «аудиторія ЗМІ», її характеристика.

32. Психологічно-особистісні та професійні якості журналіста–професіонала. Журналістська деонтологія.

33. Поняття про соціальну позицію. Принципи соціальної позиції журналіста.

34. Загальнолюдські та особистісні цінності у структурі соціальної позиції журналіста.

35. Співвідношення понять «творчість» і «майстерність» у діяльності журналіста.

36. Журналістика як форма творчої діяльності.

37. Основні види й специфіка творчої діяльності журналіста–практика.

38. Засади та критерії жанроподілу у журналістиці. Єдність форми і змісту.

39. Жанрові різновиди журналістики, загальна характеристика.

40. Загальна характеристика інформаційних жанрів.

41. Аналітичні жанри, їх специфіка й завдання.

42. Загальна характеристика художньо-публіцистичних жанрів у журналістиці.

43. Семантичний, синтаксичний, прагматичний аспекти творчості.

44. Методологія створення журналістського твору. Принципи «пірамід».

45. Форми впливовості журналістських матеріалів.

46. Виготовлення внутрішньої інформації. Публіцистика як

основа журналістики. Об'єкт і предмет публіцистики.

47. Дієвість та ефективність як міра результативності впливу на масову аудиторію.

48. Свобода слова як гарант демократичного суспільства.

49. Структура поняття та компоненти свободи преси та друку в сучасній Україні.

50. Свобода творчості як необхідна умова діяльності ЗМІ.

51. Цензура і ЗМІ. Форми й методи цензури. Поняття самоцензури ЗМІ в Україні.

52. Чинні законодавчі документи, що регламентують журналістську діяльність в Україні.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

Базові джерела

1. Гетьманець М. Сучасний словник літератури і журналістики. Харків: Прапор, 2009. 384 с.
2. Карпенко В. Журналістика : Вступ до фаху : навчальний посібник. Київ: Ун-т «Україна», 2011. 195 с.
3. Кулик О. Основи журналістики: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: видавництво КСВ», 2014. 152 с.
4. Лаврик О. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.
5. Михайлин І. Основи журналістики: підручник. Київ : ЦУЛ, 2011. 496 с.
6. Словник журналіста : Терміни, мас-медіа, постаті / За заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород : ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. 224 с.
7. Чекмишев О. Основи журналістики: теорія і практики журналістського фаху: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 198 с.
8. Чекмишева О. Основи професійної журналістики. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 260 с.

Допоміжні джерела

9. Аньєс І. Підручник із журналістики. Київ: Києво-Могилянська академія, 2013. 544 с.
10. Балаклицький М. Есе як художньо-публіцистичний жанр : навчальний посібник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. 90 с.
11. Балалаєва О. Класифікація жанрів новинної журналістики: вітчизняні та зарубіжні підходи. Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації. 2017. Вип. 12. С. 36-39.
12. Бахметьева А. Роль класичного університету у формуванні масово-інформаційної системи регіону. Вісник Харківського національного університету імені В.Н Каразіна. Серія: Філологія. 2007. № 766. С. 15-19.
13. Богуславський О. Журналістська освіта сьогодні, або Хочеться по-нашому, але так, як у них. URL: <http://www.mediakrytyka.info>

14. Бондаренко Т. Цифрова журналістика в Україні: трансформації та виклики. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2021. № 3. С. 45–50.

15. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навч. посіб. / за заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія Української Преси, 2011. 262 с.

16. Василенко М. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі : монографія. Київ : Ін-т журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2006. 238 с

17. Владимиров В. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння. Київ : КНУ ім. Т.Шевченка, 2003. 220с.

18. Вольфф Ф. Журналістика газет і журналів / пер з нім. В. Климченка. Вид. 2-ге, перероб. Київ : Центр вільної преси, 2017. 377 с.

19. Гастинщиков В. Узагальнення міжнародного досвіду при визначенні шляхів входження України у світовий інформаційний простір. Вісник Книжкової палати. 2010. № 12. С. 31–35.: URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkp_2010_12_9.pdf

20. Голік О. Історія науки про жанрову систему друкованих ЗМІ. Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи. 2012. С. 14–19.

21. Дмитровський З. Телевізійна інформація: теорія і практика : навчальний посібник. Львів : Вид-во Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 128 с.

22. Жданов І., Якименко Ю. Сутінки свободи слова (свобода слова і політична цензура в Україні в експертних оцінках українських журналістів). URL : www.zn.kiev.ua/ie/show/422/37002/.

23. Земляна І. Журналіст і (не) безпека посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах URL: <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Zhurnalist-i-nebezpeka.pdf>

24. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 3-тє вид. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.

25. Каппон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: Професійний порадник / Пер. з англ. А. Іщенко. Київ: «Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. С. 124-147.

26. Квіт С. Масові комунікації : підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.

27. Конах В. Національний інформаційний простір України : проблеми формування та регулювання. *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 2. С. 97–103. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/spa_2013_2_15.pdf.
28. Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці. Львів : Вид-во ЛНУ, 2002. 117 с.
29. Кузнецова О. Засоби і форми сатири та гумору в українській пресі. Львів : Вид-во ЛНУ, 2003. 250 с.
30. Ла Рош В. Вступ до практичної журналістики: Навчальний посібник / За загал. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. Київ: Академія Української Преси, 2005. 229 с.
31. Лизанчук В. Національно-громадянська позиція журналіста. Держава та регіони. Соціальні комунікації. 2013. № 2. С. 88-92.
32. Медіа під час війни: Мирослава Гонгадзе про самоцензуру, марафон та відкритість. Суспільне культура. URL: <https://suspinne.media/487876-media-pid-cas-vijni-mirolava-gongadze-pro-samocenzuru-marafon-ta-vidkritist/>.
33. Михайлин І. Історія української журналістики. Кн. 1. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики: Підручник Київ : ЦУЛ, 2002. 376с.
34. Назаренко Г. Інформаційні жанри журналістики : навч. посібник. Київ : НАУ, 2010. 114 с.
35. Недопитанський М. Уроки з журналістської практики : практ. посіб. Київ : Україна молода, 2010. 120 с.
36. Оссовський В. Громадська думка: теоретичні та методологічні проблеми дослідження. Київ: Стило, 2001. 168 с.
37. Потятник Б. Інтернет-журналістика : навчальний посібник. Львів : ШАС, 2010. 246 с.
38. Потятник Б. Медіа : ключі до розуміння. Львів : ШАС, 2004. 312 с.
39. Почепцов Г. Інформаційні операції та ментальні війни. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2024. 320 с.
40. Почепцов Г. Комунікаційні технології : підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 512 с.
41. Приступенко Т. Право і журналістика. Київ: Наукова думка, 2000. 36 с.
42. Рекомендації журналістам щодо організації роботи на військових об'єктах та в районах бойових дій в умовах воєнного

стану. Підготовлено Управлінням зав'язків з громадськістю Збройних Сил України. Київ. 2024. 19 с.

43. Різун В. Теорія масової комунікації : підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 384 с.

44. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. Київ: Комісія з журналістської етики, 2022. 90 с.

45. Сучасний медіа-менеджмент в друкованих ЗМІ: Шляхи роздержавлення української преси: Вид. 2-ге, доповн. та виправлене / За ред. В. Іванова та Н. Ланге. Київ: ЦВП, АУП, 2008. 300 с.

46. Тарасюк В. Жанр журналістського розслідування в регіональній пресі. Наукові записки Інституту журналістики. 2015. Т. 60. С. 78–85.

47. Халлер М. Пошук і збір інформації: Навчальний посібник/ За загал. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. Київ: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2006. 308 с.

48. Хомалах М. Як захищати свободу слова. URL: www.dt.ua/1000/1050/37075/.

49. Цимбаленко Є. Трансформація журналістських жанрів (на прикладі інтернет-медіа). Інформаційне суспільство. 2013. Вип. 17. С. 80–83. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/is_2013_17_21.pdf.

50. Цюпин Б. Журналісти і війна: правда проти брехні і пропаганди. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/26541605.html>.

51. Червінчук А. О. Журналістські стратегії репрезентації воєнного досвіду учасників бойових дій https://www.philol.vernadskyyournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_4/30.pdf.

52. Чернявська Л. Масово-інформаційна діяльність: сутність і функції. *Актуальні питання масової комунікації*. 2020. Вип. 27. С. 10–15.

53. Чубук О. Медійники на російсько-українській війні. Вміст і місце журналістики в нових умовах діяльності. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/65fbbf61-bb9b-449e-8e09-27f1d03c6381>

54. Цимбаленко Є. Трансформація журналістських жанрів (на прикладі інтернет-медіа). Інформаційне суспільство. 2013. Вип. 17. С. 80–83. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/is_2013_17_21.pdf.

55. Шкляр В. Журналістика як соціальний інститут сучасного суспільства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. 2022. № 1. С. 25-30.

56. Шкляр В. Особливості сучасної тележурналістики в Україні // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. 2022. № 1. С. 30-35.

57. Шутяк Л. «Новий журналізм» у медійному дискурсі України: генеза та жанрово-стилістичні ознаки : дис. канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04. Дніпро, 2015. 216 с.

Інформаційні ресурси

58. Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010. (На зміну ДК 003:2005). Чинний від 01.11.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vb375609-05>.

59. Рекомендації щодо нормування праці журналістів друкованих ЗМІ в Україні. URL: http://media.parlament.org.ua/ss_analytics/action/article_detail/article_id/95

59. Закон України «Про медіа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

60. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

61. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbuv.gov.ua.

62. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>.

63. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>.

64. Книжкова палата України імені Івана Федорова. URL: <http://www.ukrbook.net/>.

65. Комісія з журналістської етики. (КЖЕ) URL: <https://cje.org.ua/>.

66. Інститут масової інформації. (IMI) URL: <https://imi.org.ua/>.

67. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>.

68. Академія української преси (АУП). URL:
<https://www.aup.com.ua/>.
69. Coursera (розділи Journalism). URL:
<https://www.coursera.org/courses?query=journalism>.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика щодо відвідування. Відвідування та відпрацювання пропущених занять є обов'язковим. Допускається пропуски занять з поважних причин, які підтверджується документально. За таких умов навчання може відбуватися в режимі он-лайн за погодженням із викладачем. Відпрацювання пропущених занять проходяться в дні згідно графіка консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік) аудиторні види занять і завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо проведення аудиторних занять. Під час проведення аудиторних занять слід дотримуватися встановленого порядку, брати активну участь в обговоренні запропонованих питань, висловлюючи та відстоюючи власну думку, виказуючи повагу та толерантність до чужої думки. Мобільні пристрої можна використовувати під час проведення аудиторних занять лише з дозволу викладача. За «гострої» потреби дозволяється залишати аудиторію на короткий час.

Політика щодо академічної доброчесності. При вивченні курсу «Вступ до спеціальності» політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf.

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування тощо) є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Під час виконання письмових контрольних видів робіт а також здійснені різних видів контролю успішності заборонено користуватися допоміжними паперовими матеріалами («шпаргалками») та мобільними пристроями.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitn_oho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних». У статті 10, п. 3 зазначається: «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>).

Політика трансферу кредитів. Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть додатково враховуватись інші види активності здобувача (неформальна освіта) за умов підтвердження результатів (сертифікат з зазначенням обсягу кредитів, грамота учасника, призера, лауреата тощо).